

📍 Plošné testovanie 2. novembra 2020 8:53

Rybníček: testovanie ukázalo, že premiér a ministri sú silní centralisti, čo nie je dobré

ANDREJ BÁN

Primátor Trenčína a prezident Únie miest Slovenska Richard Rybníček. Foto – TASR

Centralizovaný štát nie je schopný ani teoreticky zorganizovať operáciu ako celoplošné testovanie, hovorí primátor Trenčína.

Prezident Únie miest Richard Rybníček hovorí, že samosprávy počas víkendu ukázali, že sú oveľa funkčnejšie ako štátna správa a potvrdil, že ministerstvo zdravotníctva nedokázalo zabezpečiť zdravotníkov a tak to na poslednú chvíľu zachraňovali mestá a obce.

v rozhovore sa ďalej dozviete:

- že prezidentka sa zachovala racionálne, keď upozornila na vážne riziká operácie
- ktoré funkčné a naopak ktoré nefunkčné zložky ukázala operácia Spoločná zodpovednosť
- že vo vypätej atmosfére prichádzajú emotívne vyjadrenia niektorých predstaviteľov samospráv

Rozprávame sa spolu v nedeľu tri hodiny pred skončením operácie Spoločná zodpovednosť. Ako ju v tejto chvíli hodnotíte?

Dalo nám to obrovské množstvo skúseností a podnetov, čo vylepšiť. Objavili sme v sebe mnoho skrytých dobrých vlastností, ale aj horšej energie, s ktorou treba pracovať. Ale výsledok je nakoniec veľmi dobrý.

V čom je veľmi dobrý?

V tom, že sme sa dokázali spojiť – v boji proti pandémie. To je najdôležitejšie. Doteraz ale nerozumiem tomu, prečo premiér a niektorí ministri spochybňovali vyjadrenia prezidentky, ktorá je zároveň najvyššou veliteľkou Ozbrojených síl. Ona sa naozaj zachovala racionálne. Veď jej najvyšší predstavitelia armády povedali dvadsať hodín pred akciou, že majú iba 62 percent zdravotníkov. Úloha prezidentky je upozorniť na vážne riziká.

Čo ukázala operácia Spoločná zodpovednosť?

Armáda, policajti, hasiči, záchranári a zdravotníci sú úplne funkční a územná samospráva tiež. Naopak vnútorná štátna správa, jej krízové riadenie a civilná ochrana sú po tejto operácii súčasne na okamžitú reformu.

Bolo podľa vás celoplošné testovanie politická alebo odborná záležitosť?

Týmto testovaním sme poskytli svetu veľmi zaujímavé dáta. Čas ukáže, či to začne lámať krivku smerom dole. Je to otázka odvahy, ako aj politického rozhodnutia, ktoré urobil

premiér. Naopak, kritiku si zaslúži proces rozhodnutí a príprav. Ten bol jednoznačne formovaný centralistickým rozhodovaním štátu, kedy sa úzka skupina politikov rozhodla, že toto sa urobí. Bez toho, aby od začiatku prizvali Úniu miest Slovenska a ZMOS.

O čom to vypovedá?

Nepoviem nič nové, že Igor Matovič ako premiér aj táto vláda a jednotliví ministri sú silní centralisti. To nie je dobré. Mnohé malé a múdre krajiny sú naopak decentralizované.

Teda výsledky testovania sú skôr odbornou a proces príprav politickou záležitosťou?

Áno. Každého prosím, aby sme nespochybňovali dobrý úmysel bojovať s pandémiou, to je náš nepriateľ. Uznajme, že to čo sa cez víkend udialo, je skutočne výnimočné. Ale priznajme si aj to, že práve tento dobrý úmysel ukázal v plnej nahote centralizovaný charakter našej krajiny.

Vo štvrtok večer som bol vo vašej kancelárii svedkom toho, ako štyridsať predstaviteľov samospráv počas online rozhovoru, bez jedinej výnimky, upozorňovalo na vážny deficit zdravotníckeho personálu. To isté skonštatovala v piatok dopoludnia po stretnutí s velením Ozbrojených síl prezidentka. Ako si vysvetľujete, že sa do soboty podarilo získať do tritisíc chýbajúcich zdravotníkov?

Som presvedčený, že zafungovala naša typická vlastnosť – solidarita. Aj medzi lekármi a zdravotnými sestrami. Napokon sa vnútorne „naštartovali“ a povedali si, že dobre teda, pomôžu.

Foto – Klára Kusá

Akí zdravotníci sa hlásili v Trenčíne?

Lekári a zdravotné sestry zo všetkých možných medicínskych odborov pričom mnohých osobne poznám. A napríklad aj zdravotné sestry a opatrovatelky z našich centier sociálnych služieb.

Hovoríte o zdravotníkoch, ktorí sa prihlásili v piatok na poslednú chvíľu?

Aj o tých. Pravda je taká, že keď sa v piatok oznámil deficit zdravotníkov, tak mestá, aj Trenčín, distribuovali vlastný dotazník cez vlastné informačné kanály v meste. Len na ten sa nám prihlásilo 121 ľudí.

Nemyslíte, si, že ste ako samosprávy urobili chybu, keď ste tak vehementne upozorňovali na nedostatky príprav celej operácie?

V žiadnom prípade. Som presvedčený, že celú túto akciu zachránili samosprávy. Zohrali nenahraditeľnú a kľúčovú rolu. Keby sme sa rozhodli povedať vláde, že do toho nejdeme,

tak garantujem, že to ani armáda ani zdravotníci ani miestna štátna správa „nedajú“. Za približne päťdesiat primátorov a primátoriek Únie miest musím povedať, že sme neurobili absolútne žiadnu chybu. Naopak, celý čas sme vláde a armáde výrazne pomáhali.

Ako?

Napríklad aj tým, že sme prvé dni poslali približne sedemdesiat naliehavých otázok. Tie ukázali, čo všetko ešte treba doriešiť. Samosprávy od začiatku úplne normálne upozorňovali na to, čo sa môže stať. A väčšinou sme aj mali pravdu. Napokon, my sme boli tí, ktorí na poslednú chvíľu dodávali zdravotníkov, ochranné prostriedky, stravu pre odberné tímy.

V teréne som zaznamenal sťažnosti na rezort zdravotníctva, napríklad že nekontaktovali prihlásených lekárov. Samosprávy s armádou ho radšej obchádzali a komunikovali priamo medzi sebou. Bol to aj z vášho pohľadu najslabší článok celého reťazca?

Mám tieto informácie aj ja. Nie z jedného, ale z viacerých miest. Ministerstvo zdravotníctva ozaj nebolo úplne súčinné a akčné. Ich hlavnou úlohou bolo dodať zdravotníkov – a to celkom nefungovalo.

Tušíte, čo mal na mysli váš podpredseda v Únii miest a primátor Hlohovca Miroslav Kollár (poslanec v Národnej rade Za ľudí), keď povedal dnes už legendárne slová, že ak sa raz verejnosť o prípravách operácie dozvie všetko, neostane kameň na kameni?

Mira chápem. V mnohých z nás boli silné emócie, lebo sme cítili enormnú zodpovednosť. Treba povedať, že od začiatku sme chápali zmysel a dôležitosť testovania. Vnímali sme to ako službu našim občanom. Nás sa ako prvých pýtajú, čo majú robiť. A keď nedokážete odpovedať na ich otázky, lebo vláda a miestna štátna správa rozhodnutia často menia a sú chaotické, nehovoriac o zmätočných tlačovkách, tak sa netreba čudovať, že máme ako primátori takéto výroky. Štát by si mal teraz urobiť poriadok.

Ešte krátko ku Kollárovi. Je niečo, čo ste ako samosprávy zatiaľ nevypovedali a ťaží vás to?

Myslím si, že ani nie. A ak, je to potreba decentralizácie. Ukazuje sa, že možno nepotrebuje 72 okresných úradov. Zmysluplnejšie by bolo posilniť prirodzené regióny vyššími kompetenciami a znížiť ich počet. Pri tejto operácii sa ukázalo, že štát je príliš centralizovaný. Je pekné, že sa rozhodne urobiť takúto veľkú akciu, ale jednoznačne sa ukazuje, že sám to nie je schopný ani teoreticky zorganizovať.

Prečítajte si

Veľká porada primátorov: kto naberie odvahu, a keď nebude dostatok zdravotníkov, povie nie? (reportáž)

Čo hovoríte na vyjadrenia starostky Karlovej Vsi v Bratislave Dany Čahojovej, že ak bude vláda trvať na druhom kole testovania v lokalitách s nízkym výskytom infikovaných, je ochotná vyjadriť aj občiansku neposlušnosť?

Sú to veľmi emotívne vyjadrenia. Ja tento názor nezdieľam. Mám obavu, že ak si začneme myslieť, že tu žiadny vírus nie je, tak to je cesta do pekiel. Skôr by som sa prihovárал za to, trochu počkať, kým nám vychladnú hlavy, ale hlavne získať k možnému druhému kolu testovania odborné stanovisko.

Je to len izolovaný názor jednej starostky alebo ste zaznamenali viac takých?

Od členov Únie miest som taký názor nezachytil. V pondelok ráno máme online hovor, vyhodnotíme víkend.

Údaje za nedeľu ešte nie sú v tejto chvíli známe, ale okres Trenčín mal za sobotu štyrikrát vyšší podiel pozitívne testovaných na sto obyvateľov ako Bratislava, dokonca vyšší ako okres Bardejov. Ide o 1,35 percenta. Čím je to?

Priznám sa, že neviem. Ja však zodpovedám za mesto Trenčín, nie za celý okres. A u nás to bolo 0,97 percenta.

Máte záruku vlády, že vám budú ako samosprávam uhradené všetky oprávnené náklady?

Staviam sa k veciam konštruktívne. Predpokladám, že mestá aj obce dokážu racionálne vyčíslit náklady, aké v súvislosti s touto operáciou mali. Je aj veľmi dôležité si otvorene povedať, čo si dáme preplatiť a čo budeme brať ako službu občanom, ktorú sme na seba vzali. Myslím si, že mnohé samosprávy to aj takto spravlia.

Uhradenie nákladov štátom očakávate v najbližších dňoch, pred druhým kolom testovania? Lebo niektoré obce a mestá už deklarovali, že ich zdroje sa im minuli.

Áno, to je však otázka na premiéra a ministrov vnútra a obrany.

Budete ako samosprávy žiadať užšie zapojenie do príprav druhého kola testovania?

Ja som za Úniu miest člen ústredného krízového štábu. V pondelok budem v Bratislave s posolstvami od samospráv, ktoré ráno dostanem. Tu už je skôr otázka, čo povedia epidemiológovia a vedecké authority, či a v akom rozsahu má byť druhé plošné testovanie. A potom je otázka, aké bude k tomu politické stanovisko. Hľadajú sa vždy kompromisy. V pondelok sa ešte môžu udiat rôzne prekvapenia, o ktorých zatiaľ ešte netušíme.

Čím si vysvetľujete obrovský rozdiel medzi záujmom ľudí o testovanie v sobotu a v nedeľu?

Otvorene poviem, že je to prirodzené ľudské uvažovanie – mať to čím skôr za sebou a vedieť, ako na tom som. Preto šli masívne v sobotu. Profesor Krčméry pekne hovoril o veľkej sile ľudskej zvedavosti. Ale pripúšťam aj možnosť, že netušili ako dlho to čakanie bude trvať a či sa vôbec na testovanie dostanú. A keďže sa väčšina obyvateľov stihla otestovať už v sobotu, tak nedeľa bola voľnejšia. Netreba za tým hľadať nič iné.

Richard Rybníček (51)

Vyštudoval televíznu žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Hral na bicie nástroje v kapele Bez ladu a skladu. Pracoval ako vnútropolitický spravodajca ČSTK (neskôr ČTK), denníka SME a agentúry SITA. V rokoch 1996 až 1997 študoval ako štipendista Nadácie Konrada Adenauera politickej vedy na Univerzite Friedricha Wilhelma v Bonne. V januári 2003 ho parlament zvolil za ústredného a neskôr generálneho riaditeľa Slovenskej televízie. V roku 2010 so ziskom vyše 70 percent vyhral ako nezávislý kandidát komunálne voľby a stal sa primátorom. O šesť rokov oznámil, že zakladá novú politickú stranu TOSKA, k jej vzniku napokon nedošlo. Je prezidentom Únie miest.

Ak máte pripomienku alebo ste našli chybu, napíšte prosím na editori@dennikn.sk.